

Joanna Figuła-Czech

Zabytki architektury i budownictwa w Poznaniu w latach 1984-1999

Ochrona Zabytków 53/4 (211), 374-377

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRACE KONSERWATORSKIE PRZY ZABYTKACH OKRESU BAROKU

ZABYTKI ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA W POZNANIU W LATACH 1984–1999

**Kolegiata farna
p.w. św. Stanisława bp.
(dawny kościół jezuicki),
ul. Gołębia 1**

Wzniesiona w l. 1651–1701, wg proj. Tomasa Poncino, Bartłomieja Nataniela Wąsowskiego, Jana Catenazziego.

Kolegiata farna została wpisana do państwowego rejestru zabytków nieruchomości 15 II 1931 r., pod nr. A-149.

W l. 1984–1988 najwyższe kondygnacje dachu pokryto blachą miedzianą. W 1993 r. przeprowadzono prace porządkowe polegające na odgruzowaniu pach sklepienych empy, wymieniono elementy konstrukcyjne więźby dachowej i założono ściągi żelbetowe, rozpoczęto prace blacharsko-dekarskie nad dachami naw bocznych.

Inwestor: Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego.

W 1994 r. zakończono prace blacharsko-dekarskie nad nawami bocznymi.

Inwestor: Generalny Konserwator Zabytków.

Dokonano naprawy więźby dachowej nad kaplicą Matki Bożej.

Inwestor: Urząd Wojewódzki. Przeprowadzono remont dachu nad kaplicą Św. Krzyża.

Inwestor: Urząd Wojewódzki. Wykonawca: zespół budowlany Pawła Dembińskiego.

W 1995 r. wykonano pokrycia z blachy miedzianej w Kaplicy Matki Bożej i wymieniono podłogę na strychu nad kościołem.

W 1996 r. przeprowadzono rewaloryzację konstrukcji więźby dachowej oraz prace ratowniczo-naprawcze głównej połaci dachowej nad transeptem i prezbiterium.

Wykonawca: zespół budowlany Pawła Dembińskiego, nadzór dr inż. Piotr Rapp.

W 1997 r. wzmocniono część konstrukcji wieży, wykonano renowację elewacji dzwonnicy i łącznika między kościołem a dzwonnica oraz budynku zakrystii.

Wykonawca: firma BUDIMEX, nadzór mgr Andrzej Miarkowski.

W 1998 przeprowadzono prace konserwatorskie przy elewacji północnej (frontowej) i zachodniej.

Wykonawca: warsztat Walentego Domanieckiego.

Dokończono również prace naprawczo-ratownicze konstrukcji partii dachowych w rejonie transeptu oraz uporządkowano system odprowadzenia wód opadowych.

Inwestor: Urząd Wojewódzki. Usunięto betonową posadzkę w podpiwniczeniu kościoła.

W 1999 r. przeprowadzono renowację i konserwację elewacji południowej oraz części elewacji zachodniej i wschodniej.

Wykonawca: Zakład Sztukatorski Walentego Domanieckiego, konserwatorsko-techniczny nadzór

Poznań, kolegiata farna p.w. św. Stanisława bp. po konserwacji. Fot. J. Miecznikowski

mgr Andrzej Miarkowski, konserwator prowadzący mgr E. Budyńska.

**Kolegium jezuickie,
obecnie Urząd Miasta,
pl. Kolegiacki 17**

Wzniesiony w l. 1701–1730, 1748–1752, rozbudowany po 1881 i 1906; wg proj. Jana Catenaziego, Jana Zelnera, Franciszka Koźmińskiego.

Kolegium wpisane do państwowego rejestru zabytków nieruchomości 17 XII 1934 r. (aktualizowano 24 III 1971 r.) pod nr. A 9.

W l. 1985–1987 wykonano remont dachu: zmiana konstrukcji drewnianej na metalową, wymiana pokrycia z dachówki na miedzianą blachę.

Inwestor: Urząd Wojewódzki.

W 1994 r. wymieniono skorodowane obróbki blacharskie na dwóch ścianach szczytowych (od strony pl. Kolegiackiego i ul. Za Bramką).

Wykonawca: Zakład Dekarsko–Blacharski Stanisława Bugajskiego.

Przeprowadzono też prace w pomieszczeniach I piętra: w korytarzu, sali „Białej” i „Błękitnej”.

Nadzór: mgr Mariusz Lewicki.

W 1996 r. przebudowano poddasze, hall główny i korytarze parteru, przywracając im pierwotny kształt.

Przeprowadzono renowację elewacji.

Nadzór: mgr Andrzej Miarkowski.

W 1997 r. wyłożono kostką granitową nawierzchnię dziedzińca wewnętrznego, wymieniono instalację oświetleniową wraz z lampami, kontynuowano prace przy adaptacji poddasza, wymieniono stropy między II a III piętrem w skrzydle zachodnim.

W 1998 r. dokonano renowacji pomieszczeń parteru i I piętra w najstarszym skrzydle.

Inwestor: Urząd Miasta.

**Kościół parafialny p.w. Bożego
Ciała, ul. Strzelecka 40**

Wznoszony w wiekach XV/XVI, XVI/XVII.

Kościół wpisany do państwowego rejestru zabytków nieruchomości 25 II 1931 r. pod nr. A 170.

W 1998 r. przeprowadzono renowację wieży kościoła: usunięcie starych, zwietrzałych tynków i założenie nowych, zlikwidowanie nieprzepuszczalnej powłoki betonowej przy cokole.

Program prac i nadzór technologiczno–konserwatorski: mgr Andrzej Miarkowski.

Wykonawcy: zakład sztukatorski Mariana Domanieckiego, nadzór konserwatorsko–budowlany: mgr inż. L. Jagielski.

W 1999 r. przeprowadzono renowację elewacji zachodniej (szczyt, blendy okienne).

Inwestor: Parafia.

Kościół klasztorny p.w. św. Franciszka z Asyżu, ul. Garbary 22

Budowany w l. 1471–1473 i 1661–1668 wg proj. Krzysztofa

Bonadury Starszego, Jerzego Catenaziego; 1730–1738 proj. Jan A. Stier.

Kościół wpisany do państwowego rejestru zabytków nieruchomości 5 II 1931 r., pod nr. A 164.

W l. 1980–1983 wykonano rekonstrukcję sklepienia w prezbiterium i dachów wg projektu inż. S. Ziętowskiego i inż. M. Grygorowicza, hełmów wież i sygnaturki wg projektu inż. arch. Aleksandra Holasa.

Wykonawca: Poznańskie Przedsiębiorstwo Konstrukcji Stalowych i Urządzeń Przemysłowych MOSTOSTAL — Poznań; PP Pracownia Konserwacji Zabytków — Poznań.

Inwestor: Zgromadzenie franciszkanów (bernardynów), Konserwator Miasta Poznania, dofi-

Poznań, kolegium jezuickie, obecnie Urząd Miasta, po konserwacji. Fot. J. Miecznikowski

Poznań, kościół p.w. św. Franciszka z Asyżu, stan po rekonstrukcji helmów. Fot. J. Miecznikowski

nansowanie z Ministerstwa Kultury i Sztuki.

W l. 1984–1986 przeprowadzono renowację elewacji kościoła.

Wykonawca: Spółdzielnia Rzemieślnicza „Budowlana”.

W styczniu 1990 r. kościół otrzymał nagrodę dla najlepszego użytkownika zabytkowego obiektu.

Kościół parafialny p.w. Jana Jerozolimskiego, ul. Warszawska 24

Wzniesiony ok. 1187 r., rozbudowany ok. 1512 r., odrestaurowany w l. 1719–1740, kaplica Św. Krzyża dobudowana w 1736 r.

Kościół wpisany do państwowego rejestru zabytków nieruchomości 26 II 1931 r. pod nr. A 175.

W 1994 r. wykonano nową nawierzchnię wokół kościoła wg proj. mgr. Bogumiła Kaczmarka.

Inwestor: Miasto.

W 1998 r. przeprowadzono remont posadzki wykonanej z wapienia ortoceratytowego sprowadzonego ze Szwecji.

Wykonawca: Zakład Kamieniarski Zbigniewa Wawrzyniaka z Murowanej Gośliny.

Inwestor: Miasto.

Wykonano impregnację więźby dachowej.

Wykonawca: Zakład Ogólnobudowlany Mariana Andrzejewskiego z Rydzyny.

Przeprowadzono konserwację ceglanego lica.

Kościół rektorski p.w. Najświętszej Krwi Pana Jezusa, ul. Żydowska 34

Powstał na relikwach gotyckiej kamienicy rodziny Świdwów-Szamotołskich, początek budowy 1702 r.

Kościół wpisany do państwowego rejestru zabytków nieruchomości 26 II 1931 r. pod nr. A 154.

W 1999 r. wykonano naprawę i konserwację więźby i dachu kościoła z wieżyczką, naprawiono opierzenia blacharskie, przeprowadzono też konserwację i renowację elewacji wraz z konserwacją relikwów ceramicznych, portali i wystroju sztukatorskiego, wykonano zabezpieczenia konstrukcyjne, ściągę w przestrzeni posadzki pomiędzy dolnym i górnym kościołem, prace izolacyjno-osuszające WTA wokół elewacji oraz wyremontowano stolarkę okien i drzwi elewacji zachodniej.

Program prac: dr Piotr Rapp, mgr inż. L. Jagielski, mgr A. Miarkowski.

Wykonawca: warsztat Mariana Domanieckiego.

Inwestor: Generalny Konserwator Zabytków i Ministerstwo Kultury i Sztuki.

Kościół p.w. św. Antoniego Padewskiego (dawny kościół franciszkański), ul. Franciszkańska 2

Budowany w l. 1668–1698 i 1733 r. — wg proj. Jana Końskiego.

Kościół wpisany do państwowego rejestru zabytków nieruchomości 25 II 1931 r. pod nr. A 161.

W 1996 r. wykonano prace dekarские — pokrycie z blachy miedzianej.

Inwestor: Kuria Prowincjalna w Gdańsku.

W 1997 r. przeprowadzono prace porządkowe w piwnicach i zmodernizowano kotłownię kościelną.

Wykonawca: Przedsiębiorstwo Inżynierii Sanitarnej W Piotrowskiego.

W 1998 r. przeprowadzono remont Kaplicy Matki Bożej w Cudy Wielmożnej.

Wykonawca: warsztat Walentego Domanieckiego wg proj. Piotra Występka oraz mgr. Zbigniewa Antczaka.

Inwestor: Urząd Miasta i Urząd Wojewódzki.

**Kościół klasztorny jezuitów
(dawny kościół dominikanów)
p.w. Najświętszego Serca
Jezusowego i Matki Boskiej
Pocieszenia, ul. Szewska 18**

Wznoszony w l. 1244–1253;
1464; pocz. XVI w.; 1622; 1700–
1724 proj. Jan Catenazzi; 1814.

Kościół wpisany do państwo-
wego rejestru zabytków nierucho-
mym 26 II 1931 r. pod nr. A 172.

W 1997 r. wykonano prace re-
nowacyjne i malowanie wieży
kościółka.

Wykonawca: warsztat Walente-
go Domanieckiego wg proj. Zbig-
niewa Antczaka.

Inwestor: Miejski Konserwator
Zabytków.

**Kościół klasztorny oo. karmeli-
tów bosych p.w. św. Józefa,
ul. Działowa 13**

Wznoszony w l. 1635–1667 wg
proj. Krzysztofa Bonadury Star-
szego, następnie Krzysztofa Bona-
dury Młodszy oraz Jana Cate-
nazziego; w 1828 r. przebudowa
fasady.

Kościół wpisany do państwo-
wego rejestru zabytków nieru-
chomym 26 II 1931 r. pod nr.
A 159.

W 1997 r. przeprowadzono
renowację ścian kościoła po awa-
rii węzła cieplnego w podzie-
miach świątyni.

Inwestor: Fundusz Ratowniczy
miasta Poznania.

Poznań, kościół klasztorny jezuitów p.w. św. Najświętszego Serca Jezusowego i Matki Boskiej Pocieszenia, wieża po konserwacji. Fot. J. Miecznikowski

Joanna Figuła–Czech

**ZABYTKI SZTUKI, RZEMIOSŁA ARTYSTYCZNEGO I TECHNIKI
W POZNANIU W LATACH 1990–1999**

**Kościół katedralny
p.w. św. Piotra i Pawła,
Ostrów Tumski**

Wznoszony w wiekach X, XI,
XIII–XIX, regotyzowany w l. 1946–
1956.

Wykonano prace konserwator-
skie przy kilku ołtarzach baroko-
wych:

W 1992 r. w kaplicy Św. Krzy-
ża (Górków) konserwowano ołtarz
z l. 1783–1787, marmoryzowany,
wykonany przez rzeźbiarza Bernar-

da Smolke i murarza Wawrzyńca
Rychtera, z rzeźbami Matki Bo-
skiej i św. Jana Ewangelisty (Au-
gustyn Schoeps?) oraz późnogo-
tyckim krucyfiksem pochodzącym
z dawnej Bramy Wrocławskiej,
w ołtarzu barokowe srebrne bla-
chy z symbolami i scenami z życia
Chrystusa oraz wota. Nr rej. B 48
z 11 XI 1972 r.

Silnie zabrudzony ołtarz miał
liczne ubytki stiuków i gzymsów,
skorodowane złączenia, przema-

lowania olejne i zmatowiałe sztu-
katerie.

Prace polegały na oczyszczeniu
lica, uzupełnieniu ubytków, usu-
nięciu przemalowań marmoryza-
cji i woskowania stiuków, oczy-
szczeniu sreber i konserwacji kru-
cyfeksu, złoceniu detali.

Wykonawca: Pracownia Kon-
serwatorska Muzeum Archidiece-
zjalnego w Poznaniu.

Inwestor: Kuria Arcybiskupia.